

Eindverslag derde projectjaar leefgroep Alfabet (leefgroep i.k.v. tijdelijke residentiële capaciteit voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen)

1-06-2018 tot 31-12-2019

Inhoud

Eindverslag derde projectjaar leefgroep Alfabet (leefgroep i.k.v. tijdelijke residentiële capaciteit voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen)	1
1. Wat loopt goed?	2
1.1 Uitbouw studio-werking	2
1.2 Succesvolle uitstroomtrajecten	2
1.3 Regionale verankering jongeren	2
1.4 Gezinshereniging	2
2. Wat zijn aandachtspunten?	3
2.1 Teamvorming	3
2.2 Ondersteunen van jongeren in het traject van gezinshereniging	3
2.3 Samenwerking met psychiatrie rond complexe dossiers	3
3. Good practices	4
3.1 Band met jongeren na uitstroom	4
3.2 Trajecten op maat	4
3.3 Spotlight op de context	4

1. Wat loopt goed?

1.1 Uitbouw studio-werking

Zoals aangegeven in *'eindverslag tweede projectjaar Alfabet'* zijn we in de zomer van 2018 gestart met het installeren van 2 containerunits, met als doelstelling een fasering in de door- en uitstroom van jongeren in de werking van Alfabet te realiseren. In het voorbije jaar heeft het team van Alfabet ingezet op de uitwerking van een pedagogisch kader voor de jongeren in deze studiewerking en hebben we intussen al een 4-tal jongeren kunnen begeleiden in het oefenen van het alleen wonen. Gaandeweg is er heel wat bijgestuurd en werd duidelijk waar de aandachtspunten liggen in een studiewerking voor NBMV. Zowel praktische thema's als hygiëne en energiebeheer als meer pedagogische onderwerpen, zoals zelfzorg en netwerk, kwamen hier naar voor.

Daarnaast zagen we ook een positief effect op de drukte in de leefgroep door een aantal jongeren in een fasering van meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid te begeleiden.

1.2 Succesvolle uitstroomtrajecten

Het voorbije werkjaar was voor de werking van Alfabet een jaar van veel uitstroom. Er werden zeven trajecten van jongeren afgerond. Voor twee jongeren betekende dit een hereniging met hun familie uit het land van herkomst. Twee anderen jongeren stroomden door naar een plaats in een leefgroep binnen de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Voor twee jongeren realiseerden we een traject naar zelfstandig wonen, ééntje in een Lokaal Opvang Initiatief (LOI) voor NBMV en ééntje binnen een CBAW-traject in de jeugdhulp. Tenslotte werd er voor één jongere een pleegplaatsing bij zijn meerderjarige broer gerealiseerd.

1.3 Regionale verankering jongeren

Het voorbije jaar merkten we opnieuw dat jongeren meer en meer ingebed raken in de lokale gemeenschap en het vrije tijdsleven. Dit geldt trouwens niet alleen voor de individuele jongeren, maar ook voor onze werking in het geheel.

We merken dat het merendeel van de jongeren een hobby vindt in de buurt. Dit gaat van lidmaatschappen bij voetbal, atletiek, turnen en cricket tot jongeren die individueel gaan sporten in de fitness. We zien dat het enorm waardevol is in de trajecten van de jongeren om een uitlaatklep en sportieve bezigheid te hebben. Daarnaast zijn er ook lokale vrije tijdsprojecten zoals 'Wadiest?' georganiseerd door Arktos waar jongeren steeds meer hun weg en plaats in vinden. Via de OKAN-klassen merken we dat er ook voor deze groep aansluiting komt bij een aantal interculturele activiteiten.

Daarnaast vindt een aantal jongeren, nadat ze doorstromen naar het regulier onderwijs, ook wel aansluiting bij Vlaamse leeftijdsgenoten. Op deze manier proefden ze ook al van een eerste fuif of bezoek bij een vriend thuis.

1.4 Gezinshereniging

Zoals aangegeven onder 1.2 hadden we dit jaar de eerste ervaringen met de jongeren die een traject van gezinshereniging aangingen en ook realiseerden. Dit was zowel voor de jongeren als

voor het begeleidingsteam een nieuwe ervaring. Het was een zoeken naar evenwicht tussen jongeren ondersteunen in dit traject versus de verantwoordelijkheden overnemen van jongeren.

We konden rekenen op de voogden van het Rode Kruis om ons team hierrond wat meer expertise bij te brengen. Zij gaven ons kader vanuit de richtlijnen van voogden, maar ook vanuit hun praktische ervaringen. Zo kregen we meer zicht op hoe we jongeren in dit traject kunnen ondersteunen en wat hierrond ook de verwachtingen van voogden kunnen zijn.

De eerste keer dat een jongere werkelijk herenigd werd met zijn familie was in de eerste plaats voor de jongere en zijn gezin erg emotioneel, maar ook begeleiding leefde mee. Verder ondervonden we ook dat geen twee trajecten rond gezinshereniging hetzelfde zijn. Elke familie, elke situatie is op zijn manier uniek.

De contacten in nazorg bleken in deze trajecten belangrijk. We merkten dat de eerste weken en maanden na vertrek jongeren toch nauw contact hielden met de begeleiding.

2. Wat zijn aandachtspunten?

2.1 Teamvorming

Het vormen van een goed en stabiel team bleef ook het voorbije jaar een uitdaging. Zoals we al aangaven in *'eindverslag tweede projectjaar Alfabet'* werd ook afgelopen jaar gekenmerkt door heel wat personeelwissels. Soms waren deze wissels gelinkt aan redenen die te maken hadden met de eigen situatie van medewerkers (vb. combinatie werk- gezin), soms gaven mensen ook aan te voelen dat deze werksetting voor hen niet de meeste gepaste was. We blijven aanvoelen dat het werken met de doelgroep van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen in het toch wel specifieke en intensieve kader van een leefgroep heel wat engagement, kennis, inzicht en vaardigheden vraagt van onze medewerkers.

Bovendien werd ook dit projectjaar opnieuw gekenmerkt door een aantal ernstige agressie-incidenten. We merken dat dit soms een serieuze impact heeft en blijft hebben op medewerkers. Dit vraagt de nodige opvolging van individuele medewerkers en het team van Alfabet vanuit coördinatie en directie. We zetten als organisatie, ondersteund door externe partners, in op versteviging van de nodige zorg en ondersteuning.

In de overgang van 2019 naar 2020 lijkt de teamsamenstelling eindelijk wat meer stabiel te worden. We hopen in het volgende verslag deze positieve evolutie te kunnen bevestigen.

2.2 Ondersteunen van jongeren in het traject van gezinshereniging

Zoals aangegeven onder punt 1 is gezinshereniging een hele ervaring geweest waarin we heel wat kennis en inzichten hebben opgedaan. Tegelijk bracht dit bij momenten ook valkuilen met zich mee. Het aanvoelen van de dringendheid van het vinden van een woning voor (soms grote) gezinnen zette veel druk bij de begeleiding, soms ten koste van andere taken. Het zoeken naar een goed evenwicht in alle taken die horen bij de begeleiding van deze doelgroep enerzijds en het laten liggen van de eindverantwoordelijkheid in dit proces bij de jongere, zijn gezin en zijn voogd anderzijds, was en blijft nog steeds een belangrijk leerproces.

2.3 Samenwerking met psychiatrie rond complexe dossiers

In het voorbije jaar werden we opnieuw regelmatig geconfronteerd met jongeren met psychische klachten. We merken dat de samenwerking met betrekking tot de ambulante ondersteuning van

jongeren met milde tot ernstige psychische klachten over het algemeen goed liep. Zowel de psychologen van Solentra als de kinderpsychiater die via deze weg verbonden is, waren vlot bereikbaar in de trajecten van de jongeren.

Op het moment dat we geconfronteerd werden met ernstige klachten en de nood aan een residentieel psychiatrisch aanbod (zowel in de vorm van een crisisopname als behandelopname) botsten we op heel wat muren. We merken dat de doelgroep niet zo gekend is binnen de psychiatrische settings, dat het werken met tolken niet gangbaar is en het cultuursensitief werken nog onbekend terrein lijkt. We ervaren dit als een groot gemis in de trajecten van sommige jongeren. Als bepaalde psychosomatische of suïcidale symptomatologie op de voorgrond staat, is er een meer gepast aanbod nodig om deze jongeren te kunnen blijven dragen.

3. Good practices

3.1 Band met jongeren na uitstroom

Door de uitstroom die er dit jaar was in leefgroep Alfabet werd ook duidelijk dat het de voorbije jaren echt wel gelukt is een band op te bouwen met de jongeren doorheen de begeleiding. Jongeren die Alfabet hebben verlaten laten nog vaak iets van zich horen. We merken dat ze ook de weg vinden bij vragen of als ze het even niet meer weten.

De jongeren onderling hebben soms ook sterke vriendschappen opgebouwd. We zien dat ze, ook na hun verblijf in Alfabet, contact met elkaar blijven houden en elkaar blijven ontmoeten.

3.2 Trajecten op maat

Doorheen de voorbije jaren deden we heel wat ervaring op in het begeleiden van de doelgroep van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. We krijgen meer ervaring in het opbouwen van een band met deze jongere, hebben meer kennis rond cultuur en interculturele ontmoeting, herkennen meer en meer de sterktes en kansen, maar ook de kwetsbaarheden van deze jongeren. Dit maakt dat we hen beter kunnen inschatten en ondersteunen in hun verdere traject in België. We zien ook dat de uitstroom steeds specifiek en op maat wordt. Waar we voordien per definitie gingen kijken naar een CBAW-module voor jongeren die alleen willen gaan wonen, hebben we nu ook beter de werking van de LOI's voor NBMV leren kennen. Op die manier kunnen we beter inschatten wat de beste hulp is voor elke specifieke jongeren. Ook verwierven we ervaring in de samenwerking met Pleegzorg.

Het is fijn te ervaren dat onze rugzak steeds rijker wordt om met jongeren het traject te lopen dat het meest bij hen en hun specifieke situatie past.

3.3 Spotlight op de context

Bij de start van Alfabet werd gekozen de individuele begeleiding en de contextbegeleiding te combineren in één functie als integrale begeleiders in Alfabet. Gaandeweg merkten we meer en meer dat de combinatie van het dagdagelijks werken in de leefgroep én het inzetten op de verbreding en verdieping van de contextcontacten niet altijd vanzelfsprekend was. Vanuit deze vaststelling zijn we gaan zoeken op welke manier we dit kunnen ondervangen en toch intensief kunnen blijven inzetten op de (leef)context van onze jongeren. We kozen ervoor om één functie uit het team van begeleiders vrij te maken voor de specifieke opdracht van het verder uitbouwen en verdiepen van de contextwerking. Er werd een selectieprocedure opgestart en de weerhouden contextbegeleider start in het voorjaar 2020. Zij heeft expliciet tijd en ruimte ter beschikking om

in te zetten op de leefcontext in zowel het hier-en-nu (dwz gesprekken met voogden, uitbreiden van het vrijetijdsaanbod, contextfiguren/steunfiguren in België aanhalen en inzetten in de begeleiding), als op de context in het land van herkomst of elders in de wereld. We hopen dat dit zijn vruchten afwerpt in de komende periode.